

O estigma e a discriminación son actitudes e condutas inxustas, e sen fundamento, que están a vivir algunhas persoas con VIH. Ambos procesos teñen consecuencias negativas (físicas, psicolóxicas e sociais) tanto para a persoa estigmatizada como para o resto da sociedade; por iso, é responsabilidade de todos respectar os seus dereitos. A continuación, pasaremos a compartir algúns conceptos básicos sobre este tema.

O estigma

A estigmatización prodúcese cando unha persoa posúe, de forma real ou aos ollos dos demais, algún atributo ou característica que lle proporciona unha identidade social negativa ou devaluada nun determinado contexto (Crocker, Major e Steele, 1998). A estigmatización é compartida polos membros do mesmo grupo estigmatizado.

A autoestigmatización polo VIH é o proceso polo que as persoas con VIH interiorizan as actitudes sociais que experimentan na sociedade. Pode provocar vergonza ou desprezo de si, sentimentos de culpabilidade e de inferioridade, que se inclúen dentro da súa identidade e que favorecen situacións de autoexclusión na sociedade.

Características do estigma asociado ao VIH:

Percepción de perigo:

A infección polo VIH pode percibirse como unha enfermidade que se contaxia polo contacto social coas persoas infectadas, en vez de transmitirse a través de prácticas de risco como o sexo sen preservativo ou compartir material de inxección de drogas.

Percepción de controlabilidade:

Referido á percepción de que as persoas con VIH poden evitar infectarse.

A discriminación

A discriminación prodúcese cando o estigma se instala (ONUSIDA, 2005) provocando actitudes e/ou condutas arbitrarias coas persoas afectadas. A discriminación por razón do estado serolóxico en relación co VIH tamén se chama serofobia.

A discriminación, real ou percibida, no ámbito laboral pode dificultar que as persoas VIH+ soliciten permisos para facer o seguimento médico nas consultas de VIH. A iso súmase o medo a ser vistas na sala de espera ou o temor anticipado aos efectos secundarios dalgunhas medicacións (lipodistrofia facial, etc.).

O impacto do estigma e a discriminación no prognóstico e tratamento individual:

- Ocultar o seroestatus é unha situación estresante que debilita o sistema inmunitario e reduce as redes de apoio (asociacións de persoas afectadas e grupos de autoapoio).
- Deteriora a autoestima desmotivando ás persoas para tomar correctamente o tratamento.
- O temor a un resultado positivo na proba de VIH é un motivo importante para que as persoas non queiran facer a proba favorecendo o atraso diagnóstico. Esta situación de atraso diagnóstico aumenta cinco veces o risco de morte en comparación coas persoas sen atraso diagnóstico.
- O temor á discriminación provoca que as persoas con VIH temen propor prácticas de redución de risco como empregar o preservativo.
- A discriminación e o estigma dificultan saír dunha situación de violencia ou maltrato no marco da parella.
- O estigma entorno ao VIH xunto coa dificultade de abordar a sexualidade e o consumo de drogas dificultan as actividades de prevención.

Para máis información podes consultar a seguinte páxina do Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade:

<https://www.msssi.gob.es/ciudadanos/enfLesiones/enfTransmisibles/sida/estigma.htm>

En relación con este tema, podes empregar os seguintes recursos de ONG financiadas pola Consellería de Sanidade:

Apoio psicolóxico: <http://www.sergas.es/Saude-publica/Mapa-recursos-Apoio-psicologico>

Asesoría xurídica: <http://www.sergas.es/Saude-publica/Mapa-recursos-Asesoria-xuridica>

Comités antisida de Galicia: <http://www.sergas.es/Saude-publica/Mapa-recursos-Comites-antisida-de-Galicia>